

N.Y.C. TIME

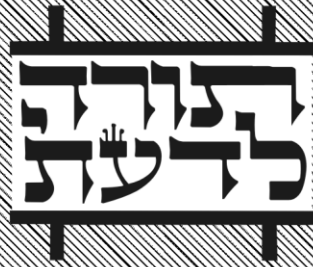
זמן הדלקת נרות - 5:05

סוף זמני ק"ש - 8:57

- 9:33

סוף זמן תפלה - 10:25

דף היומי לש"ק: ב"ק ק'

בס"ד, עש"ק פ' משפטים - שבת ר"ח אדר א' - שנת תשפ"ד לפ"ק

פרשת משפטים

עבדים יהי' לאחיו" (בראשית ט:כח). והנה שני דברים היו שם - האחד, "וירא חם אבי כנען" (שם:כב), שהוא בעין, והשני הוא "ויגד לשני אחיו בחורף", שגמר הדיבור הוא בשן. לפ"ז הי' מן הדין שהעבד לא יצא לחירות אלא בשן ועין יחדיו דוקא, אלא שהקב"ה עושה חסד שהעבד יוצא באחד מהן. א"כ יסורין שממרקין כל גופו על אחת כמה וכמה, והשתא הק"ו מתרוייהו. (אמרי נועם ברכות)

"בכור בניך תתן לי" (כב:כח) [לכבוד פדיון הבן]. הפתגם הלאומי (national motto) של ארצות הברית שכתוב על החותם של ארה"ב (official seal) ועל הכסף של ארה"ב הוא: E PLURIBUS UNUM, שתרגומו הוא: out of many - one.

וידוע שהאחדות הנובעת מקבלת וקיום ולימוד התורה היא האחדות האמיתית, והיא הסיבה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. וזהו מה שדרשו עה"פ "ויחן שם ישראל נגד ההר" (יט:ב) - כאיש אחד בלב אחד.

המושג המיוחד של E PLURIBUS UNUM השייך לכלל ישראל שזכו לקבל את התורה, מבואר בילקוט שמעוני בפ' יתרו (רמז רע"א), דאיתא שם: "רבות בנות עשו חיל" (משלי לא:כט) - אדם הראשון נצטוו על שש מצוות. נח נצטוו על אבר מן החי. אברהם - על המילה. יצחק נתחנך לשמונה, יעקב - על גיד הנשה. יהודה - על היבמה. "ואת עלית על כולנה" (שם) - אבל את בנינו, תרי"ג מצוות - רמ"ח מצוות עשה כנגד איברים שבאדם וכו' ושס"ה מצוות לא תעשה וכו'.

הרבה יחידים לא זכו למה שזכה עם ישראל כשהי' באחדות - "יחד שבטי ישראל".

גם במצוות פדיון הבן אנו רואים E PLURIBUS UNUM, שהרי מכל הן'לות הנולדים, רק יחידים מחוייבים בפדיון הבן, שהרי מצוה זו שייכת רק: א) לוולד הראשון, ב) שהוא זכר, ג) שאין אביו כהן, ד) או לוי, ה) ואין אמו בת כהן, ו) או בת לוי, ז) ואינו יוצא דופן, ח) ונולד שלא ע"י forceps.

לאחר גמר הפדיון, הכהן מברך את התינוק בברכת: "ישימך אלקים כאפרים וכמנשה". ואצל בני ספרד מוסיפים: "המלאך הגואל אותי וגו' וידגו לרוב בקרב הארץ" (בראשית מח:טז). ועיין במדרש (בי"ד פצ"ז:ג), דאיתא שם: מה דגים הללו גדלין במים, כיון שיוודת טיפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהון, כך הן ישראל גדלין במים - בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה, הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהון.

"והגישו אדוניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם" (כא:ח). בספר קובץ הערות ממרן הגרי"ש אלישיב עה"ת איתא: רבן יוחנן בן זכאי הי' דורש את המקרא הזה כמין חומר, מה נשתנה אוזן מכל איברים שבגוף? אמר הקב"ה: אוזן ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי "כי לי בני ישראל עבדים" - ולא עבדים לעבדים, והלך זה וקנה אדון לעצמו, ירצע (קידושין כב:).

והיינו דבשלמא מה שמכר עצמו עד עכשיו, או שמכרוהו ב"ד, ודאי שההכרח לא יגונה, דאין לו מה לאכול, וכמ"ש הרמב"ם במוכר עצמו וכן במכרוהו ב"ד דאין לו מה ליפרע, אבל בסוף שש שנים שאין לו סיבה שישאר בעבדותו, קעבר על "כי לי בני ישראל עבדים" ומשום הכי ירצע.

ולכאורה קשה, הא כיון שמה שנרצע הוא משום דרצון התורה הוא שלא ימשיך בעבדותו, ומשום הכי רוצעים אותו, א"כ למה רוצעים אותו ומשאירים אותו עבד כרצונו, הא אדרבה הי' ראוי שלא יקבלו את תביעתו לישאר עבד, והיו צריכים לומר לו שיצא בע"כ לחירות.

ונראה דהנה בירושלמי (קידושין פ"א ה"ב) שינה מלשון התלמוד בבלי, וכתב כיון דכתיב "לא יהי' לך אלהים אחרים על פני", ובא זה ופרק עולו של מקום וקביל עליו עול אדון, ירצע. והיינו, שהביא על עצמו אדנות חדשה, ויש כאן אביווייהו דע"ז. וחזינן שכוונת התורה לא בעצם זה שלא יהי' עבד לאחר, אלא שבזה שהוא לוקח לעצמו אדון אחר, מפקיע בזה אדנותו של המקום ב"ה.

ולפ"ז נראה שבזה שנרצע ויש עליו אות וסימן, א"כ בזה גופא זוכר את בוראו ואינו פורק עולו של מקום, וזה התיקון של הרציעה. וממילא כבר אין לו איסור, כיון דנרצע ועבדותו לבורא קיימת ועומדת. ונראה דגם התלמוד דידן נחית להאי סברא, וברציעה מתקן את שורש האיסור, וממילא ליכא כלל איסור.

"לחפשי ישלחנו תחת עינו. ואם שן עבדו וגו' לחפשי ישלחנו תחת שינו" (כא:כו-כז). בס' פנינים משלחן הגר"א מובא: איתא במס' ברכות (ה): יסורין ממרקין עונותיו של אדם, ק"ו משן ועין, מה שן ועין שהן אחד מאיבריו של אדם, עבד יוצא בהן לחירות, יסורין שממרקין כל גופו של אדם על אחת כמה וכמה. ויש לדקדק, למה אמר 'שן ועין' - הרי די בשן או עין לחוד.

ביאר הגר"א, דהנה הטעם שהעבד יוצא לחירות בשן ועין הוא משום שהעבדות באה מכח הקללה שקילל נח לבנו חם, ואמר לו "עבד

יה"ר שרך הנפדה יזכה ליהנות ממתיקות התורה ויקבל אותה בצמאון, ויגדול להיות אשלי רברבי, ויקויים בו E Pluribus Unum: out of many - one כמבואר במדרש (קהלת רבה ו' א', ועי' ויק"ר ב' א') בונה שבעולם אלף בני אדם נכנסין למקרא וכו' יוצא מהם אחד להוראה.

ויהא רעוא שבקרוב נזכה לנבואת ישעי': "ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם" (להי: במהרה בימינו אמן).

"ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו וגו'" (כג:יג). ופירש"י: לא תזכירו - שלא יאמר לו 'שמור לי בצד עבודה זרה פלוגית'.

בספר בארה של תורה מובא מהנחל קדומים להחיד"א: מסופר בגמ' (סנהדרין ג:), כי אתא עולא, בת בקלנבו [כאשר בא עולא, לן בעיר ששמה 'קלנבו', והיא נקראת על שם ע"ז שבה]. אמר ליה רבא: והיכא בת מר? - אמר ליה: בקלנבו. אמר ליה: והכתיב "ושם אלהים אחרים לא תזכירו"! אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: כל עבודה זרה הכתובה בתורה מותר להזכיר שמה. והא היכא כתיבא? דכתיב "כרע בל קרס נבו" (ישעי' מו:א) [ועיר 'קלנבו' היא 'נבו' המוזכרת בפסוק].

זה ביאור הפסוק: "ובכל אשר אמרתי אליכם", היינו בעבודה זרה שנוכר שמה בכתוב, "תשמרו" - הותר לכם לומר איש לחבירו: 'שמור לי בצדה של אותה עבודה זרה'. אבל "ושם אלהים אחרים" שלא הזכירו בכתוב - "לא תזכירו".

בענין הלואה לתלמיד חכם בלא עדים

בפרשתנו נמצאת מצות הלואה: "אם כסף תלוה את עמי וגו'" (כב:כד).

בסוף פרק איזהו נשך (ב"מ עה:): איתא: אמר רב יהודה אמר רב, כל מי ישיש לו מעות ומלוה אותן שלא בעדים, עובר משום "ולפני עור לא תתן מכשול". [פירש"י: שעולה על רוחו של לווה לכפור]. וריש לקיש אמר, גורם קללה לעצמו, שנאמר "תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק עתק" (תהלים לא:יט) [ופירש"י: קללה - כשתובעו וזה כופר, הכל מקללין אותו ואומרין שהוא דובר על צדיק עתק].

שוב מסופר שרב אשי שלח לרבינא שילנה לו עשרה זוזים. שלח ליה [רבינא לרב אשי:] ניתי מר סהדי, ונכתב כתבא. שלח ליה [רב אשי לרבינא:] אפילו אנא? שלח ליה [רבינא לרב אשי:] כל שכן מר, דטריד בגירסיה משתלי [שטרוד בלימודו וישכח הלואתו] וגורם קללה לעצמי [ואגרום קללה לעצמי].

ע"פ הגמ' הזה פוסק הרמב"ם (הל' מלוה ולוה פ"ב ה"ז): אסור לאדם להלוות מעותיו בלא עדים, ואפילו לתלמיד חכם, אלא אם כן הלוהו על המשכון, והמלוה בשטר משובח יותר. [עיין בש"ך (ח"מ סי' ע' סק"ב) שכתב דמהסמ"ע (סק"ד) יש לדייק שהוא הדין דכתב יד משובח ממשכון, אבל להמהרש"ם (ח"מ סי' כ"ג) דוקא שטר משובח]. וכל המלוה בלא עדים, עובר משום "לפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא יט:יד), וגורם קללה לעצמו.

וכן כתב הטור (ח"מ ריש סי' ע'): אסור לאדם להלוות מעות לחבירו בלא עדים אפילו לתלמיד חכם אלא א"כ הלוהו על משכון. ואם עושה עליו שטר, הרי זה משובח.

והנה הב"ח (שם סק"א) מביא את המעשה של רב אשי ורבינא, שרבינא לא רצה להלוות לרב אשי בלי עדים, וכתוב לבאר את המעשה כך: ונראה דרב אשי קא סלקא דעתיה דכדי שלא יעבור על 'לפני עור לא תתן מכשול' כדרב, לכך לא רצה להלוות לו בלא שטר. וקשיא ליה, אפילו אנא נמי, דחלילה לתלמיד חכם שיעלה על רוחו לכפור, ורב ודאי לא קאמר אלא במלוה לעם הארץ. והשיב לו [רבינא], דלאו משום חששא דיעלה על רוחו לכפור, אלא דשמא ישכח הלואתו ויגרום רבינא קללה לעצמו. וזהו שכתב רבינו [הטור:] אסור לאדם וכו' אפילו לתלמיד חכם, וכו' דאע"ג דליכא למיחש שמא יעלה על רוחו לכפור, מ"מ איכא למיחש דכיון דטריד ישכח וגורם קללה לעצמו. וכן כתב הרמב"ם סוף פרק ב' דמלוה (ה"ז), עכ"ל.

היוצא מדברי הב"ח הוא דהמלוה לתלמיד חכם אינו עובר בלפני עור אלא בשמא יגרום קללה לעצמו. אמנם, הלחם משנה (שם פ"ב ה"ז) כתב דודאי אין הטעם שאסור להלוות לכל אדם בלי עדים משום דחיישינן שיכפור במזיד, דא"כ אף אם ילוונו בעדים יש 'לפני עור', דיוכל טעון פרעתיו, שהרי המלוה לחבירו בעדים א"צ לפרעו בעדים. ועל כרחך טעמא דעובר ב'לפני עור', לפי שחיישינן דאם לא ילווהו בעדים ישכח ההלואה וישבע שאינו חייב, אבל כשיש עדים, אף שלא יזכור, על כרחו יפרע ולא ישבע, ע"כ. [ואין לומר דאכתי יטעון פרעתי בשוגג, דבכל אדם שוכח ההלואה, אבל פרעון אין דרך לשכוח (ראה פרי יצחק ח"א סי' מ"ח). וכ"כ נתיבות המשפט (שם סק"א) דהא דעובר בלפני עור, לפי שאולי ישכח הלה ויכפור.

גם האורים ותומים (ח"מ סי' ע' סק"א) הסכים דלשמא יכפור במזיד ודאי לא חיישינן, דא"כ מה מהני עדים, הא אכתי יוכל לטעון פרעתי כנ"ל, ועוד דאין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו. והא דעובר המלוה בלא עדים משום לפני עור, לפי שאולי ישכח הלוה ויאמר 'איני יודע', ועי"ז יפטר מתשלומין. אבל במלוהו בעדים, אפילו יטעון 'איני יודע אם פרעתי' יהי מחוייב בתשלומין, עכ"ד.

והנה לפי הב"ח (והפרישה והסמ"ע), אע"ג דבתלמיד חכם ליכא משום 'לפני עור', כי לא יכפור במזיד, מ"מ איכא משום שהמלוה לו גורם קללה לעצמו.

אמנם בשו"ת פרי יצחק (ח"א סי' מ"ח ד"ה אך) דחה חילוק הנ"ל, דא"כ הוה ליה לרב יהודה אמר רב לפרושי בהדיא 'כל המלוה מעות לעם הארץ שלא בעדים עובר משום לפני עור', ולא הי' לו לסתום. וכן הרי"ף והרא"ש סתמו דבריהם וכתבו סתם דעובר בלפני עור, ולא חילקו כלל בין תלמיד חכם לעם הארץ, ושמע מינה דאין חילוק כלל. (עיין בס' דרכי משפט - הלואה ועדות עמ' מ"ח שהביא את דברי הפרי יצחק).

ושוב כותב: והרב שדה חמד (ח"ב מערכת ו' כלל כ' אות א' ד"ה והרב) כתב לדחות חילוק הב"ח הנ"ל, משום שהרי לשון הרמב"ם ז"ל (והשו"ע) מורה באצבע דגם במלוה לתלמיד חכם איכא משום לפני עור, שהרי אחר שכלל גם לת"ח בכלל האיסור, חזר וכתב 'וכל המלוה בלא עדים עובר משום לפני עור לא תתן מכשול', עכ"ד. ועיי"ש שגם הרב ארעא דישאל הבין בפשיטות דגם בהלואה לתלמיד חכם איכא משום לפני עור.

וראה עוד בפלפולא חריפתא (ב"מ פ"ה אות ק') שכן הבין בפשיטות בדעת הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ז"ל, ולכן כתב ליישב דהא דלא שלח רבינא לרב אשי דגורם לו לעבור על לפני עור, אינו אלא משום שלא רצה לקרות על רב אשי קרא דלפני עור. ועיי"ן עוד בט"ז (ריש סי' ס') באופן שנראה דאין בידינו להקל בהלואה לת"ח משום חשש לפני עור. ומה גם דאפילו לדברי הב"ח והפרישה הנ"ל דאין בהלואה לת"ח משום לפני עור, הא משום גורם קללה לעצמו קאמרי הרמב"ם והטורשו"ע

וכן יתכן לדייק קצת מלשון הרמב"ם ושו"ע הנ"ל שכתבו ד'אסור לאדם להלוות מעותיו בלא עדים, ואפילו לתלמיד חכם וכו' וכל המלוה וכו' עובר משום לפני עור וגורם קללה לעצמו' - הרי דשני הטעמים שייכי אף בת"ח (שד"ח מערכת ו' כלל כ"ו אות י"ג, ועיי"ש במה שהעיר על הב"ח חו"מ שם). והגם דקצת קשה אמאי לא שלח רבינא לרב אשי 'כל שכן מר מישתלי ואעבור בלפני עור', מ"מ יש לומר דלא רצה לומר לשון 'לפני עור' על רב אשי (פלפולא חריפתא, ב"מ שם).

ובתומים הנ"ל כתב [רשיטתו דהטעם דאיכא לפני עור לפי שישכח ויטעון איני יודע], דבת"ח ליכא לפני עור כולי האי, דכיון דקיי"ל (חו"מ סי' ע"ה סע' ט') מנה לי בידך שהלוייתך וכו' והלה אומר: איני יודע אם הלוייתי וכו' ואם בא לצאת ידי שמים, ישלם. וא"כ ת"ח ודאי יצא ידי שמים. ומ"מ ממשמעות דבריו נראה, דלדינא חיישינן ללפני עור אפילו בתלמיד חכם, עיי"ש.

דאסור להלוות, ולפירושם משמע שעולה דאפילו אמר לא איכפת לי לקללה, אין הרשות בידו, שכן משמע סתימת לשון 'אסור' דקאמרי, והטעם אפשר משום 'והייתם נקיים' או משום 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'. כך שאין לנו לזוז מפסק המפורש שכתבו להדיא הטור והשו"ע דאיסור הלואה בלא עדים, היינו אפי' בהלואה לתלמיד חכם, אם לא בדרכי היתר שנתבארו הן לעם הארץ והן לתלמיד חכם.

ולפי מה שכתב הלחם משנה דהטעם דעובר המלוה בלפני עור הוא שמא ישכח, פשוט דגם המלוה לתלמיד חכם בלא עדים עובר בלפני עור, דחיישינן טפי לשכחה.

ובס' לפני עור (עמ' רכ"ג) איתא: ובאמת שמסתימת מימרא דרב, דלא פירש ד'המלוה מעות בלא עדים לעם הארץ עובר בלפני עור' משמע קצת, דאין חילוק בין עם הארץ לתלמיד חכם (ועיין פרי יצחק שם).

לז"נ מורי ורבי הגאון הרב אברהם יעקב בן הרב מאיר הכהן פאם זצ"ל - נפ' כ"ח מנחם אב תשס"א
לז"נ ר' בנימין בן הרב ר' מרדכי ז"ל שור
לז"נ מרת עטא שרה בת ר' בנימין ע"ה - נפ' כ"ג אדר א' תשס"ח

TORAH LODAAS

PARSHAS MISHPATIM
© COPYRIGHT 2024
BY RABBI MATIS BLUM Z"L

נדב בן דבורה לרפ"ש

רוחמה ליבא בת רבקה לרפ"ש
פעסא רחל בת דבורה לרפ"ש
צביה חיה בת לאה ברעניא לרפ"ש

“אחרי רבים להטות” (כג:ב)

“You should turn [to follow] the majority.”

Hagaon Rav Elchonon Wasserman, ZTL, wrote (in *Koveitz Ma'amarim*) that *Hagaon Rav Yehonoson Eibeschitz, ZTL*, was once asked by an *Eino Yehudi*: “Your Torah commands you to follow the majority. If this is so, then the Jewish people should accept the beliefs of the non-Jews who are the overwhelming majority. Why do you refuse to do so?”

Rav Yehonoson Eibeschitz replied: “We are commanded to follow the majority only in cases of doubt. However where there is no doubt, there is no need to look at the majority view. Therefore, since we are firm in our convictions and have no questions concerning our faith, there is no need to look at what the majority of other nations does or says.”

“וברך את לחמך ואת מימך” (כג:כה)

“And He will bless your bread and your water ...”

A story is told about *Hagaon Rav Chaim Soloveitchick, ZTL*, who assembled a group of prominent Rabbonim to discuss ways to ease the financial plight of certain Jews, and in particular to see to it that they receive enough food.

One of the Rabbonim interrupted the proceeding by asking: “Why are we only concerned about their physical well-being - we should be worried about obtaining Tefillin and other religious articles for them ...”

Reb Chaim replied, “While that is a truly important matter, an entire community can fulfill their obligation of Tefillin with one shared pair. However, they cannot fill their stomachs with one loaf of bread ...”

HALACHIC DISCUSSIONS

(not to be relied upon for Halacha L'Ma'aseh)

In a situation in which a forbidden food fell into sixty times as much permissible food, and it is בטל בששים, is it appropriate to be *Machmir* and not eat it?

The Issur V'heter (Klal 57, cited in *Pis'chei Teshuva*, Y.D. 116:7) and the *Pri To'ar* (102:1) rule that one is permitted to be *Machmir*.

The *Toras Ha'oshom* (Klal 77:2) writes that one who is *Machmir* on something that we do not find the *Amora'im* being *Machmir* on, such as something that was בטל בששים, is displaying a level of *Apikorsus*, and the harm outweighs the benefit (יצא שכרו בהפסדו).

The *Bnei Yisos'char* (*Ma'amarei Chodesh Adar, Ma'amar 2 Drush 7*, cited in *Darkei Teshuva*, Y.D. 116) also rules that it is forbidden to be *Machmir* in such a situation.

QUESTIONS OF THE WEEK

- 1) If an ox gores an *Akum*, is it stoned? If it gores three *Akum*, does it become a *Mu'ad*?
- 2) Is it permissible to kill a thief who comes into one's home during the daytime?
- 3) If a *Kohein* sees a lost article in a cemetery, may he defile himself to be able to perform the *Mitzva* of *Hashavas Aveida*?
- 4) What is a *Kesuba D'Irkisa*?
- 5) In a situation where a piece of dry non-kosher meat was *Bateil* in two pieces of dry Kosher meat, is one person permitted to eat all three pieces?
- 6) What physical rewards did *Bnei Yisrael* receive for answering “*Na'aseh V'nishma*”?
- 7) When was the *Mitzva* of *Shilu'ach Avodim* given to *Bnei Yisrael*?
- 8) Which *Malach* did Hashem promise to send to go before *Bnei Yisrael*?
- 9) When Rav Yosef Karo wrote the *Shulchan Aruch*, how often did he expect people to review it?
- 10) From which nation were the people able to transform themselves into animals through *Kishuf*?
- 11) Why didn't the Torah specify the specific death penalty that was meted out to a *Mechasheif*?
- 12) Based on the juxtaposition of which two *Pesukim* in this week's *Sidra* did Yosef's brothers attempt to harm him?
- 13) What was the connection between the לבנת הספיר mentioned in this week's *Sidra* (24:10) and *Mesushelach*?
- 14) Is there a *Mitzvah* to lend money to a חרש שוטה וקטן?

ANSWERS

- 1) If an ox gores an *Akum*, it is not stoned. If it gores three *Akum* it becomes a *Mu'ad* (Rambam, Hil. Nizkei Momon 10:1-2).
- 2) According to the Rambam (Hil. Geneiva 9:8) it is permissible to kill a thief who comes into one's home during the daytime. The Ra'avad disagrees, because the fact that he came during the daytime, when the homeowner is usually away shows that he did not wish to harm him. Thus, since he is not a *Rodeif*, he may not be killed.
- 3) A Kohein may not defile himself by taking a lost article which he sees in a cemetery in order to be able to return it to its rightful owner (see Rambam Hil. Geneiva V'Aveida 11:18).
- 4) A *Kesuba D'Irkisa* is a replacement for a *Kesuba* which was lost. It has a special text (see Tur, Even Ho'ezer 66).
- 5) There is a dispute among the Rishonim concerning whether one person may eat a mixture in which one non-kosher item of food was nullified in two kosher items of food (see Rosh, Chullin VII:27; Tur Yoreh Deah 109). Some say that he may eat them separately but not at one time, and others forbid him from eating all three even if he eats them at different times (see Shulchan Aruch ibid. 109:1).
- 6) They became free from the *Malach Hamaves* (Vayikra Rabba 18:3) and were healed from all of their infirmities (ibid. 18:4).
- 7) While they were still in *Mitzrayim* (Yerushalmi Rosh Hashana 3:5). According to the Meshech Chochma (Shmos 6:13) there were wealthy Jews in *Mitzrayim* who owned Jewish servants, and were commanded to free them.
- 8) Micho'el (Midrash Aggadah, cited in Torah Sheleima, Shmos 23 #297).
- 9) He divided it into 30 sections so that people would be able to review it every thirty days (see S'ma, Choshen Mishpat 43:53, and Shach ibid. 43:48).
- 10) Amaleik (Ba'al Haturim 22:17, Moshav Zekeinim 17:8).
- 11) If a specific form of execution would be mandated for a *Mechasheif* (or a *Mechasheifa*), he might be able to

save himself through *Kishuf*. Therefore the Torah does not specify the manner of execution to teach us that he can be executed in any way possible (Hadar Zekeinim 22:17). Also, see Sanhedrin (17a) that mentions that there were experts in *Kishuf* on the Sanhedrin who were able to kill *Mechashfim*.

- 12) The Pesukim concerning throwing Treifa meat to the dogs and the prohibition of speaking Loshon Hora are juxtaposed to teach us that one who speaks Loshon Hora deserves to be cast to the dogs (see Pesachim 118a). Therefore, the brothers of Yoseif sent dogs to attack him for having spoken Loshon Hora (Rokei'ach Breishis 37:10).
- 13) Rochel, the daughter of the son of Mesushelach gave birth while she and her husband were working with Bnei Yisroel in Mitzrayim, and the baby ended up in a brick. Her anguished cries reached the Heavenly throne, and Micho'el came down and took the brick and placed it under the feet of Hashem, *Kevayochol*. The Chizkuni (24:10) explains: "כמעשה לבנת הספיר" - שנעשית משפיר היולדת
- 14) According to the Minchas Chinuch (67:4), one is not obligated to lend to a *Cheresh* and *Shoteh* since they are not obligated to pay back. It is questionable whether one is obligated to lend to a *Koton*.

NOW AVAILABLE

The sefer *נר מתתיהו* is available for purchase:

- in seforim stores
- via shipping by emailing torahlodaas@gmail.com
- by picking up in Monsey, Queens, or Lakewood. Please be in touch via email.

The sefer *מצא טוב* on *שמחות* and the set of Torah Lodaas volumes 1-5 are available for purchase. Email to purchase.

Due to many practical considerations, Torah Lodaas is only available through e-mail. Anyone who wishes to dedicate an issue or receive Torah Lodaas is asked to send his name and e-mail address to: TorahLodaas@gmail.com

The material for this issue has been reprinted from previous years